ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 16 JUNI 1971 [1]

Anne Duraffour
tegen Raad van de Europese Gemeenschappen

Zaak 18-70

Samenvatting

1. *Ambtenaren — Ongevallenverzekering — Verplichting van de instelling — Substitutie door een verzekeraar — Grenzen*
   (Statuut van de ambtenaren, art. 73)

2. *Ambtenaren — Ongevallenverzekering — Zelfmoord — Uitsluiting*
   (Statuut van de ambtenaren, art. 73)

3. *Ambtenaren — Ongevallenverzekering — Overlijden — Uitkeringen — Verval van recht — Afwezigheid van getuigen — Voorval karakter van ongeval — Vermoedens — Medewerking van instelling om waarheid aan het licht te brengen*
   (Statuut van de ambtenaren, art. 73)

1. Hoewel een instelling bij ontbreken van de in artikel 73 van het Statuut bedoelde regeling voorlopig een verzekeringsovereenkomst mag sluiten, waarin de omvang van de risicodekking is aangegeven, in welk geval de rechten en verplichtingen van de instelling en haar personeelsleden voorlopig door artikel 73 te zamen met de verzekeringsovereenkomst worden bepaald, mag niet worden aangenomen dat voor de uit dit artikel voortvloeiende rechtstreekse verplichting van de instelling de verplichting van een verzekeraar in de plaats treedt, waardoor de begunstigden zouden worden beroofd van de hun in het Statuut toegekende rechterlijke waarborgen.

2. Het is verenigbaar met de bewoordingen van artikel 73 van het Statuut der ambtenaren, dat zelfmoord wordt uitgesloten van de dekking van het ongevallenrisico.

3. Zolang niet bewezen is dat zelfmoord als oorzaak van het overlijden moet worden uitgesloten, zijn geen uitkeringen verschuldigd. Indien bij het overlijden geen getuigen aanwezig waren, is het voldoende dat uit genoegzaam ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens welke niet door vermoedens in tegengestelde zin worden weersproken, kan worden afgeleid dat het voorval het karakter heeft van een ongeval. Het tot aanstelling bevoegd gezag behoort met het verzekerde personeelslid of diens rechtverkrijgenden samen te werken om de waarheid aan het licht te brengen.

In de zaak 18-70

ANNE DURAFFOUR, optredend uit eigen hoofde en als wettelijk voogdes van haar minderjarige kinderen Sylvie, Pascale, Jean-Patrice, Renaud, en Pierre

1 — Procestaal: Frans.

Roland, weduwe van de heer Paul Roland, in leven ambtenaar bij de Raad van de Europese Gemeenschappen, wonende te Brussel, ten deze vertegenwoordigd door E. Arendt, advocaat te Luxemburg en aldaar gevestigd, 34 b, rue Philippe II,

verzoekster

tegen

RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door J. Baugniet, bijgestaan door R. Dalcq, beiden advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Baden, advocaat, 45, boulevard Prince Henri,

verweerder,

waarin is verzocht om vernietiging van het implicite gegeven besluit van de Raad tot afwijzing van verzoeksters administratieve klacht van 15 januari 1970 en, voor zoveel nodig, van het uitdrukkelijk besluit van de Raad van 10 april 1970 tot afwijzing van het verzoek om uitkering van het kapitaal bij overlijden, bedoeld in artikel 73 van het Statuut van de ambtenaren, wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

samengesteld als volgt: A. M. Donner, Kamerpresident, R. Monaco en J. Mertens de Wilmars (rapporteur), Rechters,

Advocaat-Generaal: K. Roemer
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — Overzicht van de feiten; het procesverloop

Overwegende dat de aan het geding ten grondslag liggende feiten en het procesverloop als volgt kunnen worden samengevat:

1. De echtgenoot van verzoekster was, in leven, ambtenaar bij het secretariaat van de Raad van de Europese Gemeenschappen.
Op 1 april 1969 werd zijn stoffelijk overschot opgehaald uit de Rhône. De dood door verdrinking was al enige weken tevoren ingetreden. In de kleren van de overledene werd door de politie de verpakking van een sedativum, genaamd „Equanyl", aangetroffen.

Op 3 april 1969 legde de broer van de overledene een verklaring af, waarvan door de verbalisanten van het Commissariaat van Politie te Lyon als volgt proces-verbaal werd opgemaakt:

„Op 21 februari 1969 heb ik aangifte gedaan van de vermissing van mijn broer. Vierentwintig uur tevoren had mijn broer de woning van mijn vader, Rue Président Herriot 60, verlaten. Ik moge opmerken dat mijn broer sinds enkele dagen een behandeling onderging in de Clinique Champert. De avond tevoren had hij gezegd dat hij medicijnen ging halen. Mijn vader had hem gevolgd in het trappenhuis, maar had hem beneden niet meer gezien. Ik denk dat mijn broer bevangen werd door een vlaag van verstandsverbijstering."

2. Artikel 73 van het Statuut van de ambtenaren luidt:

„Volgens een door de instellingen der Gemeenschappen in onderlinge overeenstemming en na advies van het comité voor het statuut vastgestelde regeling is de ambtenaar met ingang van de dag zijner indiensttreding verzekerd tegen uit beroepsziekten en ongevallen voortvloeiende risico's. Voor de dekking van her risico van ongevallen buiten de dienst is hij verplicht ten hoogste 0,1 % van zijn basissalaris bij te dragen."

Volgens de tweede alinea van dit artikel wordt in deze regeling *bepaald welke risico's niet zijn gedekt*. De gewaarborgde uitkering bij overlijden omvat de betaling van een kapitaal gelijk aan vijfmaal het jaarlijkse basissalaris.

Daar de in het Statuut bedoelde regeling tot dusver niet werd vastgesteld, heeft de Raad voorlopig bij een verzekeringsconsortium een zogenaamde „individueel-collectieve" ongevallenverzekering gesloten, welke „alle ongevallen" dekt, die de personeelsleden zouden kunnen overkomen; vogens artikel 4 B, sub d, van de algemene bepalingen, is zelfmoord echter uitgesloten. Artikel 8 van deze algemene bepalingen zegt voorts:

„De verzekeringnemer, de verzekerde of de rechtverkrijgenden dienen te bewijzen dat de dood, het gebrek of de tijdelijke arbeidsongeschiktheid het rechtstreeks en uitsluitend gevolg is van een in deze polis gedekt ongeval."

3. Op 15 januari 1970 richtte verzoekster zich tot het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen met een verzoek om toekenning van het kapitaal bij overlijden overeenkomstig artikel 73 van het Statuut.

De secretaris-generaal antwoordde bij brief van 10 april 1970 dat de Raad het gevraagde kapitaal niet kon toewijzen, daar verzoekster niet had bewezen dat het overlijden te wijten was aan een ongeval. Volgens deze brief hadden assuradeuren van de „individueel-collectieve" verzekering dekking geweigerd, omdat volgens hen zelfmoord vaststond.

4. Verzoekster stelde op 14 mei 1970 beroep in bij het Hof. Bij brief van 18 november 1970 verzocht het Hof partijen om beantwoording van drie vragen over de rechtsverhouding tussen de partijen en verzekeraar ingevolge de op 30 juni 1961 door de Raad gesloten verzekerings-overeenkomst.

5. Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal, heeft het Hof (Eerste Kamer) besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Aan verweerder werden bij brief van 12 februari 1971 twee vragen gesteld, waarop bij brief van 24 februari 1971 werd geantwoord.

Partijen werden ter terechtzitting van 31 maart 1971 in hun pleidooien gehoord.

De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 4 mei 1971 conclusie genomen.

II — Conclusies van partijen

Overwegende dat *verzoekster* concludeert dat het den Hove behage:

„1. Het onderhavig beroep ontvankelijk te verklaren.

2. Primair:
   a) de eis ten principale gegrond te verklaren en mitsdien:
      — het implicite gegeven afwijzend besluit en, voor zoveel nodig, het uitdrukkelijk gegeven afwijzend besluit van 10 april 1970 te herzien;
      — te verstaan dat verzoekster, zo voor zichzelf als voor haar vijf minderjarige kinderen, recht heeft op uitkering van het kapitaal bij overlijden, bedoeld in artikel 73, lid 2, sub a), van het Statuut van de ambtenaren;
      — voor zoveel nodig, het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen te veroordelen tot uitkering van genoemd kapitaal met wettelijke interessen;
   b) verweerder te verwijzen in alle kosten van het geding.
3. Subsidiair:

   verzoekster akte te verlenen dat zij aanbiedt met alle middelen rechtens, met name door getuigen en deskundigen, te bewijzen dat het overlijden van haar echtgenoot aan een ongeval te wijten was."

Overwegende dat *verweerder* concludeert dat het den Hove behage:

„1. Het beroep van verzoekster ontvankelijk te verklaren.
2. Het beroep ongegrond te verklaren.
3. Het subsidiair gedane bewijsaanbod bij gebrek aan precisering niet-ontvankelijk te verklaren en in voorkomend geval, voor zoveel nodig, aan verweerder het recht voor te behouden met name inzake de bewijsvoering elk hem dienstig voorkomend verzoek te doen. In elk geval verzoekster in alle kosten van het geding te verwijzen."

Overwegende dat *verweerder* bij dupliek concludeert dat het den Hove behage:

Primair:

„Het beroep van verzoekster ongegrond te verklaren, kosten rechtens."

Subsidiair:

„Alvorens recht te doen, verweerder te machtigen met alle middelen rechtens, waaronder getuigen, te bewijzen dat
1. de heer Roland op het moment van zijn overlijden reeds maandenlang met ziekteverlof was,
2. de heer Roland slechts enkele dagen voor zijn overlijden een psychiatrische kliniek had verlaten,
3. de verwanten van de heer Roland hem niet alleen durfden te laten uitgaan.

In dat geval de uitsprak over de kosten aan te houden."

III — Middelen en argumenten van partijen

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen als volgt kunnen worden samengevat:

1. De grondslag van de eis en de rechtsverhouding tussen verweerder, verzekeraars en verzoekster

Volgens *verzoekster* steunt de vordering uitsluitend op artikel 73 van het Statuut en moet zij alleen aan de hand van deze bepaling worden beoordeeld.

De door verweerder gesloten verzekeringsovereenkomst dient buiten beschouwing te blijven en mag niet worden geacht de rechten te regelen, welke de personeelsleden aan artikel 73 van het Statuut ontlenen.

Immers:

— De in de polis gedekte risico's verschillen van die welke in artikel 73 zijn gedekt.
— Het verzekerde personeel staat buiten de door de Raad ondertekende polis. Er is geen enkele rechtsbetrekking tussen de verzekeraars en het personeel:
   a) De overeenkomst is rechtstreeks gesloten tussen de verzekeringsmaatschappijen en de Raad, buiten het verzekerd personeel om;
   b) De premie wordt door de Raad aan de verzekeraars betaald;
   c) De uitkeringen worden gedaan aan de verzekeringnemer en niet

aan de verzekerde (bijzondere bepalingen, artikel 7);

d) De persoonlijke bijdrage van het verzekerd personeel voor de dekking van het risico van ongevallen buiten de dienst, als bedoeld in artikel 73 van het Statuut, wordt rechtstreeks door de ambtenaar aan de Raad betaald en niet aan de maatschappijen.

— De polis zelf kan geen verplichtingen van de verzekeraar jegens verzoekster doen ontstaan.

De polis bestaat immers uitsluitend uit contractuele bepalingen en kan niet worden gekoppeld aan enig nationaal recht dat de begunstigde rechtstreekse aanspraken geeft of hem de mogelijkheid van een actie voor de nationale rechter verschaft.

— Verzoekster merkt op dat, voor zover men voor de uitlegging van de polis aansluiting moet zoeken bij nationaal recht, dit in casu alleen het Belgische recht zou kunnen zijn; daar dit rechtsstelsel ter zake van ongevallen niet voorziet in een rechtstreekse actie van het slachtoffer tegen de verzekeraar, zou men te maken hebben met een beding van de verzekeringnemer ten behoeve van zijn personeel. Een dergelijk derdenbeding — dat in de polis trouwens niet uitdrukkelijk is opgenomen — zou de begunstigde weliswaar een actie tegen de verzekeraar kunnen geven, maar sluit een actie tegen de Raad op grond van artikel 73 van het Statuut geenszins uit.

De door de instelling gesloten verzekeringsovereenkomst is volgens verzoekster in feite geen echte ongevallenverzekering, maar eerder een groepsverzekering, die in de verhouding werkgever-werknemer wel meer voorkomt: de werkgever zegt de werknemer bepaalde sociale uitkeringen toe bij overlijden, ziekte en dergelijke en dekt de financiële gevolgen van deze toezegging door een verzekeringsovereenkomst waarbij hij de premie betaalt.

Verzoekster concludeert dat de enige toepasselijke tekst die voor interpretatie in aanmerking komt, artikel 73 van het Statuut is, waarop haar verzoek evenals haar aanspraken jegens de Raad uitsluitend zijn gebaseerd.

In haar mondelinge opmerkingen verklaarde verzoekster voorts dat de ambtenaren door het ontbreken van de in artikel 73 bedoelde regeling niet mogen worden beroofd van de uit deze bepaling voortvloeiende actiemogelijkheid.

Verweerder antwoordt dat de in artikel 73 bedoelde regeling — waarin onder meer de niet-gedekte risico's moeten zijn aangegeven — bij gebrek aan overeenstemming tussen de instellingen nog niet kon worden uitgevaardigd, maar dat de Raad, ten einde de verplichting van artikel 73 toch te kunnen nakomen, het ongevallenrisico had gedekt door op het hoofd en ten behoeve van zijn ambtenaren een verzekeringsovereenkomst te sluiten.

Het — door het ontbreken van een gemeenschappelijke regeling onvolledige — ambtenarenstatuut was op deze wijze langs privaatrechtelijke weg aangevuld. Een dergelijke methode tot aanvulling van een publiek-rechtelijk statuut is rechtmatig en wordt ook in het administratief recht van de Lid-Staten toegepast. Niets verhinderde verweerder derhalve hiervan gebruik te maken, mits de betrokken ambtenaren aldus verzekerd waren van dezelfde rechten als die van artikel 73.

Artikel 73 van het Statuut verschaft de ambtenaren en hun rechthebbenden derhalve uitsluitend die rechten welke voortvloeien uit de door verweerder gesloten verzekeringsovereenkomst, en wel om de volgende redenen:

i) Artikel 73, lid 2, van het Statuut geeft de omvang van de waarborg voor de personeelsleden aan. Deze waarborg is ten aanzien van de uitkeringen bij overlijden nauwkeurig overgenomen in de door verweerder gesloten verzekeringsovereenkomst (artikel 9 van de algemene bepalingen).

Volgens artikel 73, lid 1, van het Statuut is deze dekking aan bepaalde voorwaarden gebonden. De bijzondere bepalingen van de polis zijn bij

dienstnota's nrs. 13/66 en 12/68 ter kennis van het personeel gebracht, zonder dat de heer Roland of enig ander personeelslid tegen de inhoud daarvan bezwaar had gemaakt. Zo was onder meer de beperking inzake het gebruik van motorfietsen van meer dan 125 cc, waarop in verzoeksters aanvullende nota (blz. 3) wordt gewezen en die uit artikel 2, sub c, van de bijzondere polisbepalingen voortvloeit, ter kennis van het personeel gebracht (blz. 7 in fine van dienstnota nr. 12/68).

ii) De polisvoorwaarden zijn in overeenstemming met de algemene rechtsbeginselen evenals met hetgeen de regeling ter uitvoering van artikel 73 van het Statuut zou moeten en ongetwijfeld zal inhouden.
De in artikel 73 gebruikte termen behoren namelijk tot de gewone verzekeringsterminologie en geven aan dat bij de beoordeling van de omvang der door de Raad verzekerde verplichtingen moet worden uitgegaan van de algemene beginselen op het stuk van verzekering. In geen enkel land nu dekt een ongevallenverzekering gebeurtenissen die niet van toevallige aard zijn. De uitsluiting van zelfmoord in de polis is dan ook in overeenstemming met de algemene rechtsbeginselen en met artikel 73 van het Statuut.

iii) Aangezien de polisvoorwaarden bij dienstnota's nrs. 13/66 en 12/68 (bijlagen 1 en 2 bij de memorie van dupliek) aan alle personeelsleden ter kennis zijn gebracht, kunnen de polisbepalingen volgens verweerder worden geacht voorlopig deel uit te maken van het Statuut.

Over het stelsel van deze polis merkt verweerder nader op dat het hier geen groepsverzekering betreft, maar een collectieve verzekering voor rekening van derden, die uiteindelijk is te beschouwen als een derdenbeding van verzekeringnemer ten behoeve van zijn personeel.
Indien de verzekeringsovereenkomst als voorlopige uitvoeringsbepaling voor artikel 73 deel uitmaakt van het Statuut en indien het derdenbeding door verzoekster is aanvaard, zoals hierboven aangetoond, volgt hier noodzakerlijkerwijs uit dat:

a) verzoekster niet verweerder doch alleen verzekeraars voor betaling kon aanspreken, zodat haar beroep dient te worden verworpen;
b) verzoekster niet meer rechten kon hebben dan de polis haar verschafte.

2. Het begrip „ongeval"

Verzoekster betoogt dat het overlijden werd veroorzaakt door verdrinking wat naar zijn aard een ongeval in de zin van artikel 73 van het Statuut oplevert.

Verweerder, die verklaart ten deze slechts subsidiair te concluderen, merkt op dat zelfs bij aanvaarding van verzoeksters betoog dat alleen artikel 73 in aanmerking komt, de actie toch nog niet gegrond zou zijn.
Artikel 73 beoogt het ongevallenrisico te dekken. En bij de term „ongeval" gaat het om een abnormaal, toevallig, onverwacht voorval, dat derhalve onafhankelijk is van de wil van degene die de gevolgen ervan ondergaat. Zelfmoord is een opzettelijke, doleuze handeling en dus geen ongeval.
Bovendien zou de polis met de daarin vervatte omschrijving van „ongeval" althans in aanmerking kunnen worden genomen bij de uitlegging van artikel 73; aan deze uitlegging, gegeven *in tempore non suspecto,* zou des te meer gewicht toekomen.

Verzoekster brengt daartegen in dat de term „ongeval" dient te worden omschreven in de zin van artikel 73 van het Statuut en niet in die van artikel 1 van de polis.
Volgens haar is er sprake van „ongeval", indien door een *van buiten komende en plotselinge* gebeurtenis hetzij een ziekte of enige stoornis ontstaat, hetzij een reeds aanwezige ziekte zich openbaart of verergert. Ook al zou een ziekelijke aanleg van het slachtoffer zijn aangetoond, dan zou dit nog geen reden zijn de wettelijke regeling uit te sluiten of niet volledig toe te passen.

Verdrinking is bij uitstek een de dood veroorzakend ongeval, dat wil zeggen de inwerking van uitwendig geweld op de mens. In artikel 73 wordt ten deze geen onderscheid gemaakt tussen veroorzakend ongeval van *opzettelijke of toevallige* aard.

3. Bewijslast

Volgens *verzoekster* — evenals in het subsidiaire betoog van verweerder — doet zich het probleem voor, op wie de bewijslast van zelfmoord rust.
Bij aanvaarding van de voorgestelde omschrijving van het begrip „ongeval" is de plotselinge en van buiten komende inwerking van geweld op de betrokkene (in casu het verdrinken) de noodzakelijke en toereikende voorwaarde voor het ontstaan van het recht op het kapitaal bij overlijden, ongeacht of deze plotselinge en gewelddadige inwerking van opzettelijke of toevallige aard is.
Althans zou verweerder door zijn betoog dat de tekst van artikel 73 het veroorzakend ongeval van opzettelijke aard uitsluit en alleen het veroorzakend ongeval van toevallige aard betreft, verzoeker in exceptie worden en bijgevolg de bewijslast van zijn bewering moeten dragen.

Verweerder antwoordt dat zowel krachtens de polis (artikel 8) als op grond van algemene rechtsbeginselen de verzekerde of zijn rechthebbenden die zich op de verzekering beroepen, het bewijs van het ongeval dienen te leveren, dat wil zeggen van het voorval dat aan een van buiten komende, gewelddadige, plotselinge en onvrijwillige oorzaak is te wijten en de dood ten gevolge heeft gehad. In deze zin luidt de rechtspraak van verschillende Lid-Staten.
Hij voegt heraan toe dat deze beginselen weliswaar niet zo strak zijn door te voeren dat het rechtstreeks bewijs moet worden geleverd van de omstandigheden der verdrinking waarbij geen getuigen aanwezig waren, maar dat de door de verzekeringsovereenkomst vereiste omstandigheden toch althans moeten zijn af te leiden uit ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens. Indien tegenover vermoedens voor een ongeval vermoedens tegen een ongeval staan, zou twijfel rijzen en het bewijs niet zijn geleverd.
Deze oplossing — die beantwoordt aan het Belgische en Franse recht — is in overeenstemming met de algemeen aanvaarde beginselen voor de bewijslast (actori incumbit probatio) evenals met de verzekeringstechniek. In ongevallenpolissen is bij zelfmoord immers geen sprake van verval van recht (in welk geval de bewijslast op de verzekeraar zou rusten), maar van niet-verzekering.

4. Omstandigheden van het overlijden

Verzoekster stelt dat de weigering om het risico te dekken, slechts kan steunen op de verklaring welke op 3 april 1969 door de broer van de overledene tegenover de politie was afgelegd. Volgens deze verklaring was de heer Roland sinds enkele dagen in behandeling in een neurologische kliniek te Lyon. Kennelijk door de emotie had hij — aldus verzoekster — hieruit de voorbarige conclusie getrokken dat zijn broer „waarschijnlijk was bevangen door een vlaag van verstandsverbijstering", zonder daarbij aan te geven of deze geestesgesteldheid hem er werkelijk toe had gebracht zich het leven te benemen of alleen om een gevaarlijke wandeling langs de Rhône te maken, waarvan hij niet was teruggekeerd.
Alleen op grond van deze verklaring mocht geen zelfmoord worden aangenomen. Een verblijf van drie dagen voor onderzoek in een neurologische kliniek bewees nog niet dat betrokkene ten prooi was aan een onweerstaanbare drang tot zelfmoord: aan het secretariaat van de Raad was geen enkel verzoek gedaan om vergoeding van hoge kosten voor neurologische behandeling; slechts een onschuldig sedativum was in de kleding van de overledene aangetroffen; ten slotte had de overledene geen enkele brief aan zijn verwanten achtergelaten, wat voor een vader van vijf kinderen toch normaal was geweest.
Voor repliek zet verzoekster de haar bekende omstandigheden van het ongeval uiteen. De overledene had de avond van 20 februari 1969 de ouderlijke woning

verlaten na zijn moeder te hebben verzocht het avondeten klaar te maken; het was een zeer koude nacht en de oevers van de Rhône waren beijzeld. De overledene kon uitstekend zwemmen; het was zeer onwaarschijnlijk dat een geoefend zwemmer op deze wijze zelfmoord zou plegen.
Volgens *verweerder* wordt met deze vermoedens van verzoekster niets bewezen, nu bekend is dat de overledene vanwege zijn geestestoestand al maanden met ziekteverlof was en al wekenlang in een psychiatrische inrichting werd verpleegd en dat zijn vrouw zonder taal of teken van hem was.

5. Bewijsaanbiedingen

Verzoekster biedt in haar verzoekschrift aan met alle middelen rechtens, met name door getuigen en deskundigen, te „bewijzen" dat het overlijden van haar echtgenoot aan een ongeval te wijten was.
Verweerder antwoordt dat een dergelijk bewijsaanbod niet ontvankelijk is, omdat dit bij gebrek aan precisering niet vatbaar is voor tegenbewijs.
Verzoekster merkt voor repliek op dat, voor zover zij gehouden is het niet-opzettelijk karakter van het overlijden van haar echtgenoot te bewijzen, zij verzoekt door getuigen of deskundigenonderzoek de door haar bij repliek vermelde omstandigheden en gegevens in geval van betwisting te adstrueren.
Indien de bewijslast op verweerder rust, zou zijn bewijsaanbieding in zijn memorie van dupliek volgens verzoekster niet ontvankelijk zijn, nu verweerder had nagelaten een dergelijk aanbod in zijn verweerschrift te doen.
Verweerder voert aan dat, indien verzoekster het door haar verzochte getuigenbewijs mag leveren, aan hem de mogelijkheid van tegenbewijs moet worden voorbehouden.
Voor zover hij het opzettelijk karakter van het overlijden zou hebben te bewijzen, dient hij ook het recht te hebben door onderzoek de uit het politiedossier voortvloeiende vermoedens aan te vullen. Zijn bewijsaanbod is alleszins ontvankelijk, omdat hij enerzijds in zijn verweerschrift had verzocht hem het recht voor te behouden in voorkomend geval elk hem dienstig voorkomend bewijsaanbod te doen, en anderzijds omdat de vertraging in de bewijslevering te wijten was aan de omstandigheid dat verzoekster pas in haar memorie van dupliek had gesteld dat de bewijslast van de zelfmoord op verweerder rustte.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de heer P. Roland, ambtenaar bij het secretariaat van de Raad der Europese Gemeenschappen, in februari 1969 door verdrinking in de Rhône is overleden;

2 dat zijn weduwe, verzoekster, optredend uit eigen hoofde en als voogdes van haar minderjarige kinderen, bij brief van 15 januari 1970 aan de secretarisgeneraal van de Raad heeft verzocht om toekenning van de in artikel 73 van het Statuut genoemde uitkeringen aan de rechthebbenden van ambtenaren die zijn overleden door een ongeval buiten de dienst;

3 dat verzoekster, na de weigering van de Raad om aan dit verzoek gevolg te geven, overeenkomstig artikel 91 van het Statuut bij het Hof van Justitie

beroep heeft ingesteld, in hoofdzaak strekkende tot veroordeling van de Raad tot betaling van de litigieuze uitkeringen;

4 a) Overwegende dat artikel 73, lid 1, bepaalt:

„Volgens een door de instellingen der Gemeenschappen in onderlinge overeenstemming en na advies van het comité voor het statuut vastgestelde regeling is de ambtenaar met ingang van de dag zijner indiensttreding verzekerd tegen uit beroepsziekten en ongevallen voortvloeiende risico's.

Voor de dekking van het risico van ongevallen buiten de dienst is hij verplicht ten hoogste 0,1 % van zijn basisalaris bij te dragen.

In deze regeling wordt bepaald welke risico's niet zijn gedekt.";

5 dat in de volgende leden van dit artikel de uitkeringen zijn aangegeven, waarop de betrokkenen recht hebben;

6 dat evenwel de in lid 1 bedoelde regeling waarin de voorwaarden, waaronder de personeelsleden zijn gedekt, en met name de uitgesloten risico's moesten worden vastgelegd, tot dusver bij ontbreken van overeenstemming tussen de instellingen niet kon worden vastgesteld;

7 dat verweerder tot staving van zijn weigering primair aanvoert dat hij, ten einde zijnerzijds de op de instellingen rustende verplichting intussen na te komen, het ongevallenrisico had gedekt door op het hoofd en ten behoeve van zijn ambtenaren een verzekeringsovereenkomst te sluiten;

8 dat deze verzekeringsovereenkomst ten behoeve van verzekerden een door verzoekster implicite maar zeker aanvaard beding ten behoeve van een derde zou bevatten, zodat verzoekster geen andere dan de bij deze overeenkomst aan haar toegekende rechten had en dienovereenkomstig uitsluitend verzekeraars kon aanspreken;

9 dat het beroep derhalve moest worden verworpen, in zover het tegen de Raad was gericht;

10 dat verzoekster daarentegen betoogt dat zij haar aanspraak rechtstreeks aan artikel 73 ontleent en bijgevolg een vordering op de Raad heeft;

11 Overwegende dat artikel 73 van het Statuut de sociale zekerheid van de ambtenaren betreft en de wederzijdse rechten en verplichtingen van de instellingen en haar personeelsleden vastlegt;

12 dat de Raad, ten einde bij gebrek aan andere mogelijkheden zoveel mogelijk uitvoering te geven aan zijn verplichtingen, voorlopige maatregelen mocht nemen en een verzekeringsovereenkomst mocht sluiten, welke de voorwaarden voor de risicodekking aangeeft;

13 dat verweerder overigens de personeelsleden bij dienstnota van 11 juli 1966 heeft medegedeeld dat de voorwaarden waaronder de in artikel 73 bedoelde uitkeringen werden gewaarborgd, bij genoemde overeenkomst voorlopig werden geregeld;

14 dat derhalve artikel 73, te zamen met de verzekeringsovereenkomst, de rechten en verplichtingen van de instelling en haar personeelsleden voorlopig bepaalt;

15 dat ten deze niet mag worden aangenomen dat voor de uit dit artikel voortvloeiende rechtstreekse verplichting van de instelling de verplichting van een verzekeraar in de plaats treedt, waardoor de begunstigden zouden worden beroofd van de hun in het Statuut toegekende rechterlijke waarborgen;

16 b) Overwegende dat verweerder subsidiair stelt dat het overlijden aan zelfmoord is te wijten en derhalve noch in de zin van de verzekeringsovereenkomst noch in de zin van artikel 73 een ongeval is en dat verzoekster in ieder geval niet heeft bewezen dat het overlijden het karakter had van een ongeval;

17 dat dient te worden nagegaan of zelfmoord onder het begrip ongeval valt;

18 dat onder ongeval in de zin van deze polis wordt verstaan een voorval dat zich buiten toedoen van de verzekerde voordoet en dat als bewezen oorzaak de plotselinge inwerking van uitwendig geweld heeft, waardoor lichamelijk letsel ontstaat, dat hetzij de dood hetzij verwondingen ten gevolge heeft;

19 dat zelfmoord niet aan deze omschrijving beantwoordt en dat in artikel 4, sub d, dan ook wordt bepaald dat de maatschappij niet aansprakelijk is in geval van zelfmoord of poging daartoe;

20 dat voorts ingevolge de verzekeringsovereenkomst slechts het risico van niet-opzettelijke verdrinking is gedekt;

21 Overwegende dat de uitsluiting in de polis van zelfmoord, welke immers niet het karakter van ongeval heeft, aansluit op de algemeen gevolgde praktijk inzake dekking van het ongevallenrisico en verenigbaar is met de bewoordingen van artikel 73;

22 dat een dergelijk voorval derhalve geen recht doet ontstaan op de in deze bepaling gewaarborgde uitkeringen;

23 c) Overwegende dat partijen voorts verdeeld zijn over de vraag of het overlijden is te wijten aan zelfmoord van het slachtoffer;

24 dat derhalve dient te worden uitgemaakt hoe en door wie de omstandigheden van het overlijden moeten worden bewezen;

25 Overwegende dat artikel 73 dienaangaande zwijgt;

26 dat anderzijds artikel 8 van de polis bepaalt: „De verzekeringnemer, de verzekerde of de rechtverkrijgenden dienen te bewijzen dat de dood, het gebrek of de tijdelijke arbeidsongeschiktheid het rechtstreeks en uitsluitend gevolg is van een in deze polis gedekt ongeval";

27 dat, hoewel deze bepaling formeel slechts betrekking heeft op de verhouding tot verzekeraars en niet op die tussen het personeelslid en de instelling, mag worden aangenomen dat zij in het algemeen de bewijslast regelt in het kader van de uitvoering van artikel 73 in samenhang met de verzekeringsovereenkomst;

28 dat, gezien het verband tussen dit artikel en de verzekeringsovereenkomst, het bestaan van twee verschillende methoden van bewijslevering inzake een zelfde voorval tussen de verschillende betrokken partijen niet is aan te nemen;

29 Overwegende dat, zolang niet bewezen is dat zelfmoord als oorzaak van het overlijden moet worden uitgesloten, de uitkeringen weliswaar niet verschuldigd zijn, maar dat van de begunstigden onder de waarborg toch niet mag worden verlangd het rechtstreeks bewijs te leveren van de omstandigheden van een overlijden waarbij geen enkele getuige aanwezig was;

30 dat het voldoende is dat uit genoegzaam ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens welke niet door vermoedens in tegengestelde zin worden weersproken, kan worden afgeleid dat het voorval het karakter heeft van een ongeval;

31 Overwegende voorts dat de verwerende instelling, als het tot aanstelling bevoegd gezag, met de rechtverkrijgenden van een harer personeelsleden behoort samen te werken om de waarheid aan het licht te brengen;

32 dat verzoekster een reeks feiten naar voren heeft gebracht ten bewijze enerzijds dat, gezien de aard van haar echtgenoot, zelfmoord door verdrinking onwaarschijnlijk is, en anderzijds dat de overledene niet aan een ernstige psychische storing leed die hem ertoe kon hebben gebracht een einde aan zijn leven te maken;

33 dat verweerder daarentegen heeft aangeboden het bewijs te leveren van de psychische storing van de overledene, waardoor een opzettelijke dood als hoogst waarschijnlijk en zelfs als vaststaand is te beschouwen;

34 dat het Hof ingevolge artikel 21 van zijn Statuut en de artikelen 47, 49 en 60 van het Reglement voor de procesvoering partijen kan verzoeken inlichtingen te verstrekken, of het bewijs van bepaalde feiten kan bevelen;

35 dat derhalve, alvorens nader te beslissen, termen aanwezig zijn verzoekster toe te laten de feiten die zij beoogt aan te tonen, en de desbetreffende bewijsmiddelen schriftelijk te preciseren, zulks behoudens het recht van verweerder

de elementen tot staving van zijn beweringen bij te brengen en behoudens de wederzijdse mogelijkheid van tegenbewijs;

Ten aanzien van de kosten

36 Overwegende dat de beslissing over de kosten dient te worden aangehouden tot de eindbeslissing;

Gezien de processtukken;
Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de pleidooien van partijen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 179;
Gelet op het Statuut van de ambtenaren, met name de artikelen 73, 90 en 91;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

alvorens nader te belissen,

1. **verstaat dat verzoekster de feiten, welke zij aanbiedt te bewijzen, telkens met opgave van de gebezigde bewijsmiddelen uiterlijk op 15 juli 1971 dient te preciseren;**
2. **verstaat dat verweerder uiterlijk op een bij beschikking van het Hof vast te stellen datum aan de instructiemaatregelen te zijnen aanzien zal hebben te voldoen;**
3. **houdt de beslissing omtrent de kosten aan.**

Donner Monaco Mertens de Wilmars

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zestien juni negentienhonderdeenenzeventig.

De President van de Eerste Kamer
A. M. Donner

De Griffier
A. Van Houtte